

København, den 30. august 2021

Sagsnr. 2021 – 1119/KMW
1. advokatreds

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har advokat [A] på vegne af [klager] klaget over [indklagede], [bynavn 1].

Klagens tema:

Advokat [A] har på vegne af [klager] klaget over, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved at opkræve for højt salær og ved ikke at give korrekt prisoplysning.

Advokat [A] har på vegne af [klager] endvidere klaget over [indklagede]s salær på 51.062,50 kr. inkl. moms.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 7. april 2021.

Sagsfremstilling:

[Fagforening 1] bistod [klager] i en personskadeerstatnings sag i forbindelse med en arbejdsulykke den 1. september 2016.

[Fagforening 1] varetog arbejdsskadesagen efter arbejdsskadesikringsloven, og [indklagede] varetog erstatningssagen som følge af arbejdsskaden efter erstatningsansvarsloven.

Den 22. juni 2017 underskrev [klager] ”[Fagforening 1]s betingelser for at yde retshjælp”, hvoraf bl.a. fremgik:

”Betingelser for ydelse af ekstern advokatbistand til medlemmer af [Fagforening 1].

1. Hvis forbundet beslutter at anvende ekstern advokatbistand i en konkret sag for et medlem, skal vedkommende nøje følge de anvisninger, forbundet eller dets advokat måtte give.
2. Samtlige omkostninger (jf. dog pkt. 3, 6, 7, 8, 10 og 11), herunder de til modparten eventuelt tilkendte sagsomkostninger, retsgebyrer, advokatsalærer o.l., der vedrører sagen, betales af forbundet. Et eventuelt erstatningskrav eller andre krav, der er tilkendt modparten, betales ikke af forbundet.

[...]

5. Forbundet vælger den advokat, der skal bistå medlemmet. Ønsker medlemmet ikke - eller ikke længere - at få bistand fra den pågældende advokat, ophører forbundets bistand.
6. Hvis et medlem, der har anmodet forbundet om bistand, ikke ønsker sagen viderebehandlet, jf. tillige pkt. 5, efter at den af forbundet valgte advokat har overtaget behandlingen af sagen, må medlemmet selv betale advokatens honorar og andre positive omkostninger, der har forbindelse med sagen, for eksempel retsgebyrer og o.l. Ved honorar og omkostninger forstås både de udgifter, som forbundet allerede har afholdt til både advokathonorar og andre omkostninger samt de påløbne men endnu ikke afholdte omkostninger.
7. Når en sag er overtaget til behandling af den af forbundet antagne advokat, må medlemmet ikke uden forbundets godkendelse indgå på forligstilbud eller lignende fra modparten. I modsat fald må medlemmet selv betale alle de med sagen forbundne omkostninger. jf. pkt. 6.
8. Hvis en retssag tapes, må hæves, eller af andre grunde opgives på grund af urigtige oplysninger fra medlemmet eller på grund af andre forhold, som medlemmet har ansvar for, for eksempel udeblivelse fra retsmøde, undlader at besvare henvendelser inden for den fastsatte frist fra forbundet/afdelingen eller den af forbundet antagne advokat, må vedkommende ligeledes selv betale alle de med sagen forbundne omkostninger, jf. pkt. 6. Afgørelser i henhold til ovennævnte kan af medlemmet påklages til forbundets hovedbestyrelse, der herefter træffer den endelige afgørelse. Medlemmets klage skal indeholde oplysninger om de begrundelser, medlemmet vil fremføre til støtte for klagen.”

Ved brev af 4. juli 2017 til [klager] skrev [indklagede] bl.a.:

”[Fagforening 1] har bedt mig om hjælp i forbindelse med din sag om erstatning i anledning af den arbejdsskade, du har pådraget dig. I dette brev får du informationer om, hvordan sagsbehandlingen vil ske. Du får også nogle tekniske oplysninger, som jeg som advokat skal give dig.

[...]

Sagsomkostninger og betingelser for retshjælp

Da [Fagforening 1] har bedt om min bistand i din erstatningssag, er jeg også din advokat i sagen. Jeg skal i den forbindelse oplyse, at du ikke skal betale salær til mig, idet [Fagforening 1] dækker mine omkostninger. Du er imidlertid omfattet af [Fagforening 1]s retshjælpsbetingelser, og det betyder, at du kan blive forpligtet til at dække de omkostninger, der er forbundet med sagen, og som [Fagforening 1] har afholdt, herunder omkostningen til mit salær. Det gælder dog kun, hvis du vælger at tage en anden advokat, eller standser sagen uden aftale med [Fagforening 1], jf. retshjælpsbetingelserne.”

Ved e-mail af 4. august 2020 til [Fagforening 1] skrev advokat [A] bl.a., at [klager] havde anmodet hende om at overtage personskadesagen og bad om at få oplyst, hvilket beløb han skulle betale i advokatomkostninger til [Advokatselskab 1]/[Fagforening 1], hvis sagen overgik til advokat [A].

Advokat [A] skrev i e-mail af 12. august 2020 til [indklagede] bl.a., at [klager] havde bedt hende overtage sagen vedrørende arbejdsulykken den 1. september 2016, og at hun havde meddelt [Fagforening 1 i afdeling X], at hun overtog arbejdsskadesagen. Det fremgik endvidere, at [klager] som udgangspunkt også ønskede, at advokat [A] skulle overtage ansvarssagen, men at [Fagforening 1 i afdeling X] havde oplyst, at han så skulle betale advokatomkostninger til [indklagede]. Advokat [A] anmodede bl.a. om at modtage tidsregistrering på sagen samt oplysning om hvilket salær, der ville blive opkrævet, hvis hun overtog sagen.

Advokat [A] har oplyst, at [klager] i perioden, hvor [indklagede] varetog arbejdsskadesagen, og indtil sagen blev overdraget til advokat [A], opnåede erstatning og godtgørelse svarende til 63.355,00 kr. i godtgørelse for svie og smerte (opnået i perioden fra d. 26. september 2017 til d. 20. februar 2019) og 17.286,47 kr. i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste (opnået i perioden fra d. 26. september 2017 til d. 18. maj 2018), i alt til i alt 80.641,47 kr.

Advokat [B] har på vegne af [indklagede] oplyst, at [klager] var fuldtidssygemeldt fra arbejdsskaden 1. september 2016 til 31. oktober 2016, 26. juni 2017 til 14. juli 2017 og 16. januar 2018 til 2. april 2018 samt deltidssygemeldt fra 1. november 2016 til 31. december 2016 og 3. april 2018 til ansættelsesforholdet ophørte pr. den 31. oktober 2019, dvs. samlet i ca. 26 måneder, hvor han modtog sin sædvanlige løn. [Klager] var timelønnet og oppebar derfor ikke en fast månedsløn, men hans løn blev i perioden opgjort til i omegnen af 35.000 til 40.000 kr.

[Klager] modtog i sygeperioden sygelønsbetalinger svarende til i omegnen af 1 mio.kr., hvoraf ca. 1/3 svarede til løn for det deltidsarbejde, [klager] udførte under sin deltidsygemelding.

Ved e-mail af 20. august 2020 til advokat [A] skrev [indklagede] bl.a.:

"I denne sag kan jeg nu vende tilbage.

Jeg har siden sagens modtagelse i juni 2017 faktureret [Fagforening 1] i overensstemmelse med medgået tid for det arbejde, der har været forbundet med sagen.

[Fagforening 1] er faktureret med 40.850 kr. eksklusive moms.

Tidsforbruget dækker

*gennemgang af sagens akter i forbindelse med sagens modtagelse,
gennemgang af omfattende materiale fra Arbejdstilsynet,
løbende udarbejdelse af erstatningsopgørelse vedrørende svie- og smertegodtgørelse og overtidbetaling,
gennemgang af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings akter i både den aktuelle sag samt en tidligere skade,
gennemgang af lægeligt materiale,
indledende korrespondance med skadelidtes arbejdsgiver,
afholdelse af telefonmøde med skadelidte og [fagforening 1] den 31. august 2017,
yderligere udarbejdelse af erstatningsopgørelse,
udarbejdelse af redegørelse til arbejdsgiveren, der på daværende tidspunkt havde anerkendt ansvaret, men ønskede dokumentation for årsagssammenhæng,
dialog med arbejdsgiveren og dennes advokat om fastsættelse af mistet overtid mv. i sygeperioden, fremskaffelse af og gennemgang af diverse lønmateriale for historik for tillæg og overtid,
løbende gennemgang af de lønsedler, som skadelidte har modtaget med a conto afregning af dels svie- og smertegodtgørelse og dels manglende overtid, da alle betalinger er foregået direkte til skadelidte,*

*løbende gennemgang af lægeligt materiale rekvireret for dokumentation for fortsat årsagssammenhæng,
gennemgang og vurdering af speciallægeerklæring modtaget via arbejdsskadesagen,
gennemgang og vurdering af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om midlertidigt mén,
gennemgang af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om foreløbigt afslag på ret til erstatning for tab af erhvervsevne af 9. august 2019,
gennemgang af fleksjobbevilling og kommunale akter,
korrespondance med modparten om yderligere erstatningskrav, der afventer Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om erhvervsevnetab, der forventedes marts 2020,*

gennemgang af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings løbende forlængelse af tidspunkt for revision af erhvervsevnetab samt overvejelser om ikke længere at afvente Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse, gennemgang af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings ménafgørelse fra juli 2020, yderligere korrespondance og telefonsamtaler samt øvrige med sagen forbundne sædvanlige ekspeditioner.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har senest i juli i år igen forlænget det forventede tidspunkt for en afgørelse på tab af erhvervsevne.

Da din henvendelse blev modtaget, var jeg i dialog med mandataren om, hvorvidt vi på nuværende tidspunkt skulle rejse yderligere krav på løbende erstatning uagtet det forhold, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring må forventes at træffe afgørelse om erhvervsevnetabserstatning med tilbagevirkende kraft til tidspunktet for tilkendelse af fleksjob.

Disse overvejelser var ikke afsluttet, da du rettede henvendelse til mig.

Jeg skal pointere, at det ikke er mig, der har et tilgodehavende hos skadelidte, men derimod [Fagforening 1], der jo, som du kan se, har betalt for min bistand løbende med kvartalsmæssige afregninger siden sagens modtagelse.

Jeg har derfor forespurgt hos [Fagforening 1], hvad [Fagforening 1] mener at have til gode hos medlemmet, og i overensstemmelse med retshjælpsbetingelserne, som skadelidte har tiltrådt, er kravet på advokatomkostninger som ovenfor anført.

Jeg bemærker dog, at der er indgået aftale med arbejdsgiverens advokat om, at afregning af advokatomkostninger afventer sagens afslutning.

Forudsætningen for en sådan aftale er naturligvis ikke længere til stede, såfremt der sker advokatskifte.

I givet fald skal erhvervsansvarsforsikrings-selskabet og/eller arbejdsgiveren opkræves salær svarende til halve takstmæssige omkostninger i overensstemmelse med den sædvane, der er for betaling af advokatomkostninger.

Hvad, der nøjagtig skal betales, afhænger af de udbetalinger, der er foretaget til skadelidte, og som ikke kun drejer sig om svie- og smertegodtgørelse, men også om erstatning for mistet overtid. Udbetalingerne fremgår af skadelidtes lønsedler.

Jeg har ikke brugt tid på at foretage sammentælling af dette på nuværende tidspunkt.

Jeg kan afslutningsvis oplyse, at [Fagforening 1] har meddelt mig ikke at være indstillet på at afvente sagens videre gang inden betaling af advokatomkostninger.

Jeg beder dig herefter meddele mig, om skadelidte beder dig overtage sagen.

Jeg skal understrege, at såfremt sagen ikke bliver overdraget, vil [Fagforening 1] i denne sag som i alle andre sager naturligvis ikke belaste skadelidte med advokatomkostninger, idet alle omkostninger, jf. retshjælpsbetingelserne, betales af [Fagforening 1].”

Advokat [A] svarede i e-mail af 26. august 2020, at [indklagede]s e-mail af 20. august 2020 ikke besvarede hendes henvendelse af 12. august 2020 og anmodede herom.

[Indklagede]s svarede ved e-mail af 31. august 2020 bl.a.:

”Som allerede meddelt den 20. august d.å. afregner jeg ikke salær overfor skadelidte.

Skadelidte har modtaget og underskrevet [Fagforening 1]s betingelser for at yde retshjælp, jf. vedhæftede, ligesom skadelidte har modtaget min opdragsbekræftelse, jf. vedhæftede, fra 4. juli 2017.

Eventuelle yderligere henvendelser i sagen skal ske til forbundssekretær [...] i [Fagforening 1], der er cc på denne mail.”

Ved e-mail af samme dato til [fagforening 1] spurgte advokat [A], om [fagforening 1] kunne besvare hendes henvendelse af 26. august 2020 til [indklagede].

[Fagforening 1] svarede ved e-mail af 3. september 2020 bl.a.:

”Jeg kan bekræfte, at [klager] efter de retshjælpsbetingelser han har tiltrådt, skal dække [Fagforening 1]s advokatudgifter ved sagens varetagelse, jf. betingelsernes pkt. 5, hvis han ikke længere ønsker sagen varetaget af [Fagforening 1]s advokat. Jeg kan også bekræfte, at [Fagforening 1] har afholdt advokatomkostninger med 40.850 kr. ekskl. moms, dvs. 51.062,50 kr. inkl. moms for varetagelsen af [klager]s sag, jf. også [indklagede]s mail af 20. august d.å. Der er herudover afholdt udgift til lægeerklæringer med i alt 500 kr. inkl. moms. Udover de to nævnte beløb skal [klager] ikke betale yderligere omkostningsdækning til [Fagforening 1] efter retshjælpsbetingelserne.

For så vidt angår udbetalingerne til [klager] er disse, som beskrevet i [indklagede]s mail af 20. august d.å., sket via hans lønsedler. Der findes derfor ikke et kontoudtog herfor.

[Fagforening 1] er ikke i besiddelse af nogen tidsregistrering. Aftalen mellem [Fagforening 1] og [advokatselskab 1] angår parterne i aftalen og kan derfor ikke udleveres.”

Advokat [A] oplyste i e-mail af 4. september 2020 til [fagforening 1], at hun overtog sagen fra [Fagforening 1].

[Fagforening 1] opgjorde i brev af 7. september 2020 [fagforening 1]s krav til 51.652,50 kr. inkl. moms, der omfattede advokatsalær med 51.062,50 kr. inkl. moms og udgifter til lægeerklæring med 500 kr. inkl. moms. Det fremgik endvidere, at der var tale om erstatning af en udgift, som [Fagforening 1] havde afholdt, og at der derfor ikke blev udarbejdet en faktura.

Advokat [A] anmodede ved e-mail af 8. september 2020 til [Fagforening 1] om faktura udstedt til [klager] samt [Advokatselskab 1]s faktura til [Fagforening 1].

Advokat [B] har oplyst, at det, som en praktisk løsning mellem advokat [A] på vegne af [klager] og advokat [B] samt [Fagforening 1] blev aftalt at ændre den oprindelige salæraftale, sådan at bistanden i [klager]s sag i stedet blev faktureret over for [klager], og at [Fagforening 1] tilsvarende i forhold til [Advokatselskab 1] blev godskrevet det fakturerede beløb. Aftalen blev indgået mundtligt mellem advokat [A] og advokat [B].

Ved e-mail af 9. september 2020 til advokat [A] skrev advokat [B], [Advokatselskab 1], følgende bl.a.:

”Som aftalt telefonisk 8. september 2020 fremsender jeg vedlagt faktura udstedt til din klient for det arbejde, vi efter aftale med [Fagforening 1] har udført for din klient.

Arbejdet er tidligere faktureret overfor [Fagforening 1] i overensstemmelse med vor aftale med [Fagforening 1] og vor opdragsbekræftelse af 4. juli 2017.

Du og jeg har imidlertid aftalt, at jeg nu i stedet fakturerer beløbet overfor din klient, og at [Fagforening 1] derefter krediteres beløbet hos os, således at din klient dermed er frigjort for sin betalingsforpligtelse efter [Fagforening 1]s retshjælpsbetingelsers pkt. 5 og 6.”

Ved faktura af samme dato til [klager] opkrævede [Advokatselskab 1] 51.562,50 kr. inkl. moms, hvoraf 51.062,50 kr. inkl. moms vedrørte advokatsalær og 500 kr. inkl. moms vedrørte udlæg til lægehus. Af fakturaen fremgik bl.a.:

"I honorar for juridisk rådgivning og bistand vedrørende varetagelse af erstatningssag i anledning af arbejdsulykke den 1. september 2016 på vilkår aftalt med [Fagforening 1].

Arbejdet omfatter de arbejdshandlinger der er beskrevet i e-mail af 20. august 2020 til advokat [A] og faktureres efter aftale med [A].

Salær efter medgået tid."

Advokat [A] oplyste ved e-mail af 11. september 2020 til advokat [B], at det opkrævede beløb var lagt til betaling, og at hun herefter anså sagen for afsluttet over for [Fagforening 1] og [Advokatselskab 1].

Ved brev af 9. marts 2021 til advokat [B] henstillede advokat [A] til, at [Advokatselskab 1] frafaldt og refunderede omkostningerne. Af brevet fremgik bl.a., at hun havde overtaget en lignende sag fra [Advokatselskab 1], hvor det var meddelt, at det ikke ville være forbundet med omkostninger for klienten at skifte advokat, og at omkostningskravet således var frafaldet. I denne sag var der lagt afgørende vægt på klientens situation og formålet med retshjælpsbetingelserne om dækning af omkostninger. Af brevet fremgik endvidere bl.a.:

"[Fagforening 1] har i nærværende sag betalt jeres advokatomkostninger med samlet kr. 51.562,50 inkl. moms. Omkostningerne er afholdt til dækning af jeres arbejde i forbindelse med gennemgang af sagen, herunder fremsættelse og opnåelse af krav på godtgørelse for svie og smerte og erstatning for mistet overtidsbetaling.

Da I således har opnået en vis godtgørelse og erstatning til min klient, gøres det gældende, at omkostningerne ikke kan betragtes som "spildt", hvorfor min klient - tilsvarende min kollegas klient således skal friholdes for betaling af advokatomkostninger [...].

Såfremt [Fagforening 1] mod forventning fastholder betalingen af omkostningerne, gøres det gældende, at de fakturerede omkostninger står i klart misforhold med jeres opnåede resultat i sagen.

Derudover bemærkes, at der for min klient ingen gennemsigtighed eller klarhed har været i forhold til de vilkår, I har behandlet sagen under; intet aftaleopdrag, ingen oplysninger om timetakst, tidsforbrug eller behørig salæraftale, hvorfor min klient

ikke har haft nogen forudsætninger for at vide, hvad han bandt sig til, da han underskrev retshjælpsbetingelserne.

Det forhold, at jeres overtagelse af dele af sagen er sket i henhold til aftale mellem jer og [Fagforening 1], ændrer ikke på, at I, som advokater for min klient, er forpligtede til at følge forbrugerbeskyttelsesreglerne og De Advokatetiske Regler, hvorefter advokatsalæret skal stå i rimelighed med det opnåede resultat i sagen.

Der er - for mig at se - ingen forskel på nærværende sag og min kollegas sag, hvor betalingen af omkostninger er frafaldet, hvorfor jeg beder jer redegøre for denne forskelsbehandling, såfremt I fastholder de opkrævede salær.”

Advokat [B] afviste i e-mail af 18. marts 2021 til advokat [A] anmodningen om tilbagebetaling og anførte bl.a., at der blev aftalt en løsning, og at sagen blev afsluttet hos [Advokatselskab 1] og [Fagforening 1]. Af brevet fremgik endvidere bl.a.:

”Som du ved var baggrunden den, at vi ikke har bedt din klient om betaling. Derimod havde [Fagforening 1] bedt din klient om at dække udgiften til vor bistand i overensstemmelse med det retshjælpsbetingelser, han havde tiltrådt. Du ønskede udarbejdet en faktura fra vor side, hvorefter [Fagforening 1] er godskrevet beløbet fra vor side. Den fremsendte faktura er således alene udarbejde af hensyn til jeres forhold og på din begæring.

Aftalen om at vi udarbejdede faktura og at I foretog betaling heraf, skete på baggrund af detaljerede orienteringer fra vores og [Fagforening 1]s side om sagens forløb, retshjælpsbetingelserne og det af os udførte arbejde samt efter en dialog om forholdet mellem os og jer. Ved e-mail af 11. september 2020 oplyste I at I herefter anså ” ...sagen for afsluttet overfor [Fagforening 1]/ og [Advokatselskab 1].” Ingen af de forhold i din klients sag, som er nævnt i dit brev, var ukendte da aftalen blev indgået og sagen afsluttet over for os.

Som jeg forstår det er din henvendelse foranlediget af, at [Fagforening 1] i en anden konkret sag skulle have frafaldet krav om dækning af forbundets advokatudgifter. Der er ingen holdepunkter for, at en sådan konkret frafaldelse af et krav i en anden sag skulle give din klient et krav på, at [Fagforening 1] i hans tilfælde også skulle have frafaldet den aftalte dækning, endsige på tilbagebetaling af det beløb, som I har betalt på hans vegne.

Jeg har ikke være involveret i den anden sag du henviser til, herunder i [Fagforening 1]s beslutning, men jeg har på baggrund af din henvendelse undersøgt spørgsmålet og kan konstatere, at det er korrekt, at [Fagforening 1] efter en nøje overvejelse af sagens særlige omstændigheder frafaldt krav om dækning af udgifter. Jeg har undersøgt sagen og kan konstatere, at de to sager på flere punkter slet ikke er sammenlignelige. Som et eksempel herpå kan nævnes at den anden sag havde været behandlet i retten og at der var ydet dækning af omkostninger under retssagen, mens der i nærværende sag ikke havde været ydet bidrag til omkostningsdækningen.

Jeg har orienteret [Fagforening 1] om din henvendelse og mit svar, men foretager mig herunder ikke yderligere. Jeg betragter fortsat spørgsmålet som afsluttet over for os og [Fagforening 1] i overensstemmelse med den tidligere korrespondance.”

Af [Advokatselskab 1]s time-/sagsregnskab fremgår, at der i perioden fra 30. juni 2017 til 12. august 2020 var anvendt 20 timer og 55 minutter på sagen.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Adfærdsklagen

Advokat [A] har på vegne af [klager] påstået, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved at opkræve for højt salær og ved ikke at give korrekt prisoplysning.

Advokat [A] har til støtte herfor henvist til ordlyden af [indklagede]s ordrebekræftelse, herunder at [indklagede] her oplyste, at hun var [klager]s advokat, og at der heri ikke er oplysninger om prisfastsættelse, sagens omkostninger, principper der vil kunne danne grundlag for salærafregning i sagen eller andet.

Det kan ikke komme [klager] som forbruger til skade, at [Fagforening 1] er ”mellemand” mellem [klager] og [indklagede]. [Indklagede] skal uanset mellemforholdet/aftalen med [Fagforening 1] overholde forbrugerbeskyttelsesreglerne og de advokatetiske regler over for [klager] og dermed fremkomme med en korrekt prisoplysning.

Der er ingen tvivl om, at [Fagforening 1]s betingelser for at yde retshjælp er blevet brugt som et middel til at forsøge at presse [klager] til ikke at skifte advokat.

Der forelå ikke prisoplysninger, herunder oplysninger om de principper, der ville danne grundlag for salærafregningen i sagen. [Klager] havde således ingen forudsætninger for at vide, hvad han bandt sig til, da han underskrev retshjælpsbetingelserne hos [Fagforening 1]. Advokat [A] har i den forbindelse henvist til [Fagforening 1]s e-mail af 3. september 2020, herunder at det heller ikke efterfølgende var muligt for [klager] at blive bekendt med, hvorledes salærkravet fremkom.

Der var således ingen gennemsigtighed eller klarhed for [klager] i forhold til de vilkår, sagen er behandlet under.

Advokat [A] har endvidere anført, at hvis Advokatnævnet ikke kan behandle en sådan sag, betyder det, at [Fagforening 1] og [Advokatselskab 1] ved at lave en tredjemandsaftale som i nærværende situation kan sikre sig, at medlemmerne, der får juridisk bistand i deres arbejdsskadesager fra [Advokatselskab 1] via [Fagforening 1], ikke kan indgive en salærklage og/eller en adfærdsklage til Advokatnævnet over advokater fra [Advokatselskab 1]. Dette er utvivlsomt en omgåelse af reglerne.

Salærklagen

Advokat [A] har på vegne af [klager] påstået, at [indklagede]s salær skal nedsættes og har til støtte herfor bl.a. gjort gældende, at salæret er urimeligt højt og står i misforhold til [indklagede]s opnåede resultat i sagen.

Det har ingen betydning for salærets fastsættelse over for [klager], der anses for forbruger, at salæret i første omgang blev afholdt af [Fagforening 1] som ”mellemand”, når [klager] nu er blevet pålagt at betale salæret til [Fagforening 1].

[Indklagede] skal – uanset aftalen mellem [indklagede] og [Fagforening 1] – fortsat overholde de advokatetiske regler og retsplejelovens bestemmelser om salærfastsættelse, når [indklagede] i opdragsbekræftelsen af 4. juli 2017 angav: ”[...] er jeg også din advokat i sagen”.

I relation til indklagedes afvisningspåstand vedrørende salærets størrelse er det gjort gældende, at der ikke er nogen tvivl om, at [klager] har retlig interesse heri, når [klager] har betalingsforpligtelsen og har modtaget en faktura fra [Advokatselskab 1]. Det kan ikke omgås ved, at advokat [B] overtog behandlingen af sagen for [indklagede] i korrespondancen med advokat [A] og herefter gjorde gældende, at [indklagede] ikke er rette indklagede.

Det er [indklagede], der ikke har givet en tilstrækkelig retvisende og tydelig prisoplysning, og det er [indklagede], der var [klager]s advokat under sagens behandling.

Indklagede:

Adfærdsklagen

Advokat [B] har på vegne af [indklagede] påstået afvisning, subsidiært frifindelse.

Advokat [B] har til støtte for afvisningspåstanden bl.a. anført, at klagen reelt angår en utilfredshed med de retshjælpsbetingelser, som er gældende i forholdet mellem [klager] og [Fagforening 1], og som efter sin beskaffenhed ikke kan behandles af Advokatnævnet. Efter det oplyste har [klager] ikke over for [Fagforening 1] gjort indsigelse mod pligten til at dække de advokatomkostninger, som [Fagforening 1] afholdte i sagen.

Endvidere er adfærdsklagen åbenbar grundløs, idet [indklagede] gav tydelig prisoplysning i opdragsbekræftelsen af 4. juli 2017 om, at [klager] ikke ville blive faktureret for [indklagede]s arbejde i sagen.

Hertil kommer, at adfærdsklagen blev indgivet mere end et år efter, at [klager] ved brev af 4. juli 2017 modtog opdragsbekræftelse og prisoplysning.

Advokat [B] har til støtte for frifindelsespåstanden bl.a. anført, at [indklagede] ikke har handlet i strid med god advokatskik i forbindelse med afgivelse af prisoplysning i sagen.

[Indklagede] oplyste i opdragsbekræftelsen af 4. juli 2017 klart og entydigt, at prisen for hendes advokatarbejde i forhold til [klager] var 0 kr. og fakturerede i overensstemmelse hermed.

Der var intet behov for over for [klager] at oplyse om timepris m.v., da [klager] ikke skulle betale honorar til [indklagede] for sagens behandling.

Retshjælpsbetingelserne er udtryk for et aftaleforhold mellem [Fagforening 1] og [klager] som medlem af [Fagforening 1] og er ikke en del af salærvilkårene mellem [Advokatselskab 1]/[indklagede] og [klager].

[Indklagede] medvirkede ikke som advokat ved indgåelse af aftalen mellem [Fagforening 1] og [klager], men hun gjorde i opdragsbekræftelse [klager] opmærksom på, at han efter betingelserne

kunne få pligt til at dække [Fagforening 1]s omkostninger, hvis han valgte undervejs i sagen at skifte til en anden advokat.

Retshjælpsbetingelserne udfylder og supplerer de almindelige medlemsvilkår, der gælder for medlemmer af en fagforening, og er sædvanlige for faglige organisationers bistand til medlemmer, når der anvendes ekstern advokatbistand.

Beskyldningen om, at [Fagforening 1]s retshjælpsbetingelser blev brugt som et pressionsmiddel over for [klager], er både grov og urigtig og ville – hvis den var fremsat i anden sammenhæng – være injurierende. [Indklagede] udøvede på intet tidspunkt pression over for [klager] eller andre forhold, der tåler sammenligning hermed. Under alle omstændigheder er det et klagepunkt, som [klager] må gøre gældende i forhold til [Fagforening 1].

[Fagforening 1]s retshjælpsbetingelser afspejler forbundets naturlige behov for at føre sagerne til ende med samme advokatbistand for derved at sikre, at den dækning af advokatomkostninger, der kan opnås fra modparten, kompenserer forbundet for dets udgifter samt for at sikre de effektivitetsgevinster, der er ved en samlet varetagelse af sagen.

I det omfang Advokatnævnet finder, at [indklagede] er rette indklagede i forhold til den ændring af salæraftalen, som blev aftalt mellem advokat [A] og advokat [B] den 9. september 2020, og/eller at klagen også skal forstås som en klage over advokat [B] bemærkes:

Ændringen af salæraftalen skete på baggrund af et ønske fra advokat [A] og baserede sig på en klar, utvetydig og udtrykkelig aftale med advokat [A] på vegne af [klager]. Ændringen af salæraftalen skete på et tidspunkt, hvor salæret størrelse var fastlagt, og det var ikke muligt at oplyse yderligere om salærfastsættelsen. [klager] var således grundigt orienteret om omkostningernes størrelse, inden han besluttede at skifte advokat og aftale en ændring af salæraftalen. Det stod [klager] frit i situationen i stedet at fortsætte med at benytte sig af [Fagforening 1] og [Advokatselskab 1]s bistand under sagen, som i så fald ville have været gratis for [klager] i overensstemmelse med de oprindeligt aftalte vilkår.

Salærklagen

Advokat [B] har på vegne af [indklagede] påstået afvisning, subsidiært godkendelse af salæret.

Advokat [B] har til støtte for afvisningspåstanden bl.a. anført, at klagen reelt angår en utilfredshed med de retshjælpsbetingelser, som er gældende i forholdet mellem [klager] og [Fagforening 1], og som efter sin beskaffenhed ikke kan behandles af Advokatnævnet. Efter det oplyste har [klager] ikke over for [Fagforening 1] gjort indsigelse mod pligten til at dække de advokatomkostninger, som [Fagforening 1] afholdte i sagen.

Endvidere er salærklagen åbenbar grundløs, idet [indklagede] ikke fakturerede [klager] for bistanden i forbindelse med varetagelsen af sagen, idet [indklagede] ikke er rette indklagede i forhold til den ændring af salæraftalen, som blev aftalt mellem [B] og advokat [A], og den i overensstemmelse hermed skete fakturering over for [klager], samt idet [klager] ikke har retlig interesse i spørgsmålet om størrelsen af det honorar, som [Advokatselskab 1] fakturerede over for [Fagforening 1].

Advokat [B] har til støtte for den subsidiære påstand bl.a. anført, at salæret er rimeligt.

[Indklagede] opkrævede salær hos [klager] med 0 kr. Dette salær er helt åbenbart ikke urimeligt.

I det omfang, Advokatnævnet finder, at [klager] har en retlig interesse i relation til det salær, der er opkrævet over for [Fagforening 1] oprindeligt, at [indklagede] er rette indklagede i forhold til den ændring af salæraftalen, som blev aftalt mellem advokat [A] og advokat [B], og/eller at klagen også skal forstås som en klage over advokat [B] bemærkes:

Det fakturerede salær er utvivlsomt rimeligt i forhold til sagen og det med sagen forbundne arbejde, ansvar og resultat. Salæret er fastsat efter sædvanlige og rimelige salærparametre i den konkrete sag og efter medgået tid, 20 timer og 55 minutter, svarende til en gennemsnitlig timepris på 2.441,25 kr. inkl. moms.

Dette salær er mindre end det salær, som i Advokatnævnets praksis er anset som rimeligt, jf. for eksempel Advokatnævnets kendelse af 22. december 2016 i sag 2016-3326.

I forholdet mellem [Advokatselskab 1] og [Fagforening 1] er aftalt en sædvanlig honoraraftale baseret på timebetaling i forhold til den tid, der medgår med behandling af medlemmernes arbejdsskadesager, og således at [Fagforening 1] godskrives de beløb, der indkommer i omkostningsdækning fra modparter og forsikringsselskaber.

Aftalen indebærer en reduceret timebetaling i forhold til de salærtakster, der i øvrigt anvendes af [Advokatselskab 1]. [Indklagede]s arbejde med varetagelse af [klager]s sag blev løbende faktureret over for [Fagforening 1] i overensstemmelse med aftalen mellem [Advokatselskab 1] og [Fagforening 1].

Der blev ikke i forbindelse med sagens afslutning faktureret noget beløb over for [klager] for arbejdet med sagens varetagelse, idet arbejdet løbende var betalt af [Fagforening 1].

Faktureringen over for [klager] er sket på samme prisvilkår, som er gældende mellem [Advokatselskab 1] og [Fagforening 1], dvs. til den reducerede timepris, som er et resultat af det faste samarbejdsforhold mellem parterne. Hverken advokat [A] eller [klager] har gjort indsigelse mod ændringen af salæraftalen, og den udarbejdede faktura er i fuld overensstemmelse med de beløb, som var [klager] og advokat [A] bekendt via [indklagede]s e-mail af 20. august 2020 og [Fagforening 1]s brev af 7. september 2020.

Som et resultat af [indklagede]s arbejde anerkendte arbejdsgiveren erstatningspligten over for [klager] og betalte ham som en følge heraf løbende sædvanlig fuld løn. Erstatning i anledning af arbejdsskader håndteres særegent af arbejdsgiveren ved, at arbejdsgiveren selv foretager udbetaling af godtgørelse og erstatningsbeløb via medarbejdernes lønsedler til forskel fra det sædvanlige og typiske forløb, hvor sådanne erstatningsbeløb betales af arbejdsgiverens erhvervsansvarsforsikringsselskab. Der er derfor ikke under sagens behandling ydet erstatningsbeløb, der betalingsmæssigt er formidlet via [Advokatselskab 1]. Den særegne erstatningshåndtering betyder, at kravopgørelsen i relation til tabt arbejdsfortjeneste har været koncentreret om forventede overarbejdstillæg, idet den ordinære løn, som ville skulle opgøres i en normal erstatningssag, løbende blev betalt af arbejdsgiveren og således ikke er indgået i de erstatningskrav, der er opgjort og krævet under sagens behandling.

Det af advokat [A] opgjorte erstatningsbeløb på ca. 80.000 kr. er ikke udtryk for de samlede betalinger, [klager] har opnået som følge af [indklagede]s arbejde med sagen. Et retvisende resultat må inkludere de samlede løn- og erstatningsbetalinger, som [klager] har opnået efter ulykken, som han ikke ville have opnået, hvis der ikke var erstatningspligt.

[Klager] er i kommunalt regi fundet berettiget til fleksjob som et resultat af arbejdsulykkens følger. Det må forventes, at resultatet heraf bliver, at der tilkendes erhvervsevnetabsersstatning efter arbejdsskadesikringslovens regler. Når der foreligger afgørelse herom, må de varige krav forventes at kunne opgøres, og der vil i den forbindelse også kunne rejses krav om dækning af advokatomkostninger fra skadevolderen efter fast praksis.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 7 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Indledningsvis bemærkes, at Advokatnævnets behandling af salær- og adfærdsklagen ikke omfatter en fortolkning af ”[Fagforening 1]s betingelser for at yde retshjælp”, og at Advokatnævnet herefter anser sig for kompetent til at behandle salær- og adfærdsklagen.

Adfærdsklagen

Prisoplysning:

Fristen for at indgive klager over advokaters adfærd findes i retsplejelovens § 147 b, stk. 2, og i § 18 i bekendtgørelse nr. 548 af 28. april 2020 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v., hvoraf det fremgår, at klager skal indgives inden 1 år efter, at klageren er blevet bekendt med det forhold, som klagen vedrører. Advokatnævnet kan dog behandle en klage, der er indgivet for sent, når fristoverskridelsen er rimeligt begrundet.

[Indklagede] gav ved brev af 4. juli 2017 [klager] prisoplysning.

Denne del af klagen er derfor som udgangspunkt indgivet for sent.

Henset til, at prisoplysningen først blev aktualiseret for [klager] i forbindelse med advokatskiftet i august 2020, og at han først i den forbindelse modtog opkrævning vedrørende salæret, finder Advokatnævnet imidlertid, at fristoverskridelsen er rimeligt begrundet.

Advokatnævnet realitetsbehandler derfor denne del af klagen.

Det bemærkes, at [klager] var forbruger.

Når klienten er forbruger, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, om fastsættelsen af salæret og om de med bistanden forbundne omkostninger.

Hvis bistanden ydes til et fast salær, skal dette oplyses. Hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne salærets størrelse, skal advokaten angive den måde, hvorpå salæret vil blive beregnet, eller give et begrundet overslag. Beløbet skal oplyses inklusive moms.

Uanset, at [Fagforening 1] kontaktede [indklagede] vedrørende bistand til [klager], og at [Fagforening 1] havde påtaget sig at afholde omkostningerne til [indklagede], finder Advokatnævnet, at [indklagede] ikke har givet tilstrækkelig prisoplysning til [klager].

Nævnet har i den forbindelse særligt lagt vægt på, at det af [indklagede] brev af 4. juli 2017 fremgik, at hun var [klager]s advokat, at [klager] kunne blive forpligtet til at dække de af [Fagforening 1] afholdte omkostninger til [indklagede]s salær, bl.a. hvis han valgte at tage en anden advokat, ligesom brevet ikke indeholdt oplysninger om fastsættelsen af salæret.

Det forhold, at [klager] muligvis ikke skulle betale salæret direkte til [indklagede]s, men via [Fagforening 1], og det forhold, at det var en anden advokat hos [Advokatselskab 1], der, på baggrund af [klager]s anmodning, medvirkede til fremsendelse af faktura til [klager], ændrer ikke herpå, idet der i forbindelse med sagens start var en mulighed for, at [klager] skulle afholde udgiften til salæret.

Advokatnævnet finder på den baggrund, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

Salærets størrelse:

Advokatnævnet finder det ikke godtgjort, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, i forbindelse med fastsættelsen af sit salær. Der henvises til det nedenfor under ”salærklagen” anførte.

Henset til, at [indklagede] i det ovenfor anførte omfang har tilsidesat god advokatskik, pålægger Advokatnævnet i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, [indklagede] en bøde på 10.000 kr.

[Indklagede] kan indbringe afgørelsen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d.

Salærklagen

Uanset, at det var [Fagforening 1], der tog kontakt til [indklagede] vedrørende bistand til [klager] i anledning af arbejdsulykken og uanset, at [indklagede] i første omgang opkrævede sit salær hos [Fagforening 1], finder Advokatnævnet, at [klager] har den fornødne retlige interesse i at klage over det salær, som [indklagede] har opkrævet, og at [indklagede] er rette indklagede.

Nævnet har herved særligt lagt vægt på, at [indklagede] oplyste [klager], at hun var hans advokat, hvorved der bestod et klientforhold mellem [indklagede] og [klager], og at salæret vedrører [indklagede]s repræsentation af [klager] i forbindelse med arbejdsskadesagen. Hertil kommer, at [klager] modtog faktura på [indklagede]s salær for hendes bistand.

Det forhold, at [indklagede] på baggrund af en aftale mellem [Fagforening 1] og [indklagede]/[Advokatselskab 1] angiveligt i første omgang opkrævede salæret hos [Fagforening 1], at [klager] havde underskrevet ”[Fagforening 1]s betingelser for at yde retshjælp”, ligesom det først var efter, [klager]s advokat anmodede [Advokatselskab 1] om fakturaen, at denne blev fremsendt til [klager], ændrer ikke herpå. Advokatnævnet realitetsbehandler på den baggrund salærklagen i sin helhed.

Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere salær for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Det opkrævede salær skal ses i forhold til bl.a. sagens betydning og værdi for klienten, sagens udfald, arten og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, og det med sagen forbundne ansvar.

[Indklagede] ses ikke at have givet tilstrækkelig opdrags- og prisoplysning, jf. ovenfor under adfærdsklagen, og det påhviler derfor [indklagede] at godtgøre, at der er udført arbejde, som er aftalt med klienten, og at salæret er rimeligt i forhold til det aftalte udførte arbejde og klientens berettigede forventninger.

[Indklagede] opkrævede salær med 51.062,50 kr. inkl. moms, idet udgifter til lægehus med 500 kr. inkl. moms ikke vedrører advokatsalær.

Henset til sagens omfang, der er beskrevet i [indklagede] e-mail af 20. august 2020, parternes oplysninger om de opnåede udbetalinger samt tidsregistreringen i det fremlagte time-/sagsregnskab, finder Advokatnævnet, at det opkrævede salær på 51.062,50 kr. inkl. moms ikke kan anses for urimeligt, jf. retsplejelovens § 126, stk. 2, og Advokatnævnet godkender derfor salæret.

Herefter bestemmes:

[Indklagede] pålægges en bøde til statskassen på 10.000 kr.

[Indklagede]s salær 51.062,50 kr. inkl. moms godkendes.

På nævnets vegne

Kurt Rasmussen